

מחברת עבודה זרה - ה

מסכת עבודה זרה פרק ה

(סב,א) משנה: השוכר את הפועל לעשות עמו ביין נסך, שכרו אסור; שכרו לעשות עמו מלאכה אחרת, אף על פי שאמר לו "העבר לי חבית של יין נסך ממקום למקום", שכרו מותר. השוכר את החמור להביא עליה יין נסך, שכרה אסור; שכרה לישב עליה, אף על פי שהניח הגוי לגינו עליה, שכרה מותר

גמרא: גמאי טעמא שכרו אסור? ^ אילימא הואיל ויין נסך אסור בהנאה, שכרו נמי אסור - הרי ערלה וכלאי הכרם, דאסורין בהנאה, ותנן: מכרן וקידש בדמיהן, מקודשת! ^ אלא הואיל ותופס את דמיו כעבודה זרה - והרי שביעית, דתופסת את דמיה, ותנן: האומר לפועל: "הילך דינר זה! לקוט לי בן ירק היום!", שכרו אסור; "לקוט לי ירק היום!", שכרו מותר <אמר ר' אבהו אמר ר' יוחנן: קנס הוא שקנסו חכמים בחמרין וביין נסך!

גמאי טעמא דאמרן! - חמרין, מאי היא? דתניא: החמרין שהיו עושין מלאכה בפירות שביעית, שכרן שביעית - גמאי "שכרן שביעית"? ^ אילימא דיהבינן להו שכר מפירות שביעית - נמצא זה פורע חובו מפירות שביעית, והתורה אמרה: (ויקרא כה) "לאכלה" - ולא לסחורה! ^ ואלא דקדוש שכרן בקדושת שביעית - ומי קדוש?! והתניא: האומר לפועל: "הילך דינר זה ולקוט לי ירק היום!", שכרו מותר; "לקוט לי ירק בן היום!", שכרו אסור <אמר אביי: לעולם יהבינן ליה שכר מפירות שביעית, ודקא קשיא לך "לאכלה" - ולא לסחורה - דיהביה ניהליה בצד היתר, כדתנן: לא יאמר אדם לחבירו: **(סב,ב)** "העלה לי פירות הללו לירושלים לחלק", אבל אומר לו: "העלם לאוכלם ולשתותם בירושלים", ונותנין זה לזה מתנה של חנם <אורבא אמר: לעולם דקדוש בקדושת שביעית, ודקא קשיא לך פועל - פועל, דלא נפיש אגריה, לא קנסוהו רבנן - חמרין, דנפיש אגרייהו, קנסו רבנן בהו! ומתניתין - חומרא דיין נסך שאני!

מתברת עבודה זרה - ה

איבעיא להו: שכרו לסתם יינן, מהו? מי אמרינן: כיון דאיסורא חמור כדיין נסך, שכרו נמי אסור? או דלמא הואיל וטומאתו קיל, אף שכרו נמי קיל?

אתא שמע: דההוא גברא דאגר ארביה לסתם יינן. יהבו ליה חיטי באגרא. אתא לקמיה **דרב חסדא**: אמר ליה: "זיל! קלינהו וקברינהו בי קברי!" {ולימא ליה "בדרינהו!"? אאתו בהו לידי תקלה! {וליקלינהו וליבדרינהו!} <דלמא מזבלי בהו! {ולקברינהו בעיניהו!} מי לא תנן: אחד אבן שנסקל בה, ואחד עץ שנתלה עליו, ואחד סייף שנהרג בו, ואחד סודר שנחנק בו - כולם נקברים עמו! אהתם, דקא קברי בבי דינא, מוכחא מילתא דהרוגי בית דין נינהו - הכא, לא מוכחא מילתא - אימר אינש: "גנב, ואייתי קברא הכא"

דבי רבי ינאי יזפי פירי שביעית מענייים, ופרעו להו בשמינית. אתו אמרו ליה **לרבי יוחנן**. אמר להו: יאות הן עבדין! וכנגדן באתנן מותר, דתניא: נתן לה ולא בא עליה; בא עליה ולא נתן לה, אתננה מותר - ונתן לה ולא בא עליה - פשיטא! - כיון דלא בא עליה, מתנה בעלמא הוא דיהיב לה! ותו: בא עליה ולא נתן לה - הא לא יהיב לה ולא מידי! וכיון דלא נתן לה, מאי "אתננה מותר"?! <אלא הכי קאמר: נתן לה ואחר כך בא עליה, או בא עליה ואחר כך נתן לה - אתננה מותר

{נתן לה ואחר כך בא עליה, לכי בא עליה **(סג,א)** ליחול עלה איסור אתנן למפרע?! אמר **רבי אלעזר**: כשקדמה והקריבתו! { היכי דמי? ^ אי דאמר לה: "קני לך מעכשיו!", פשיטא דשרי, דהא ליתיה בשעת ביאה, ומתנה בעלמא הוא דיהיב לה! ^ ואי דלא אמר לה: "קני לך מעכשיו!", היכי מצי מקרבה?! (ויקרא כז) "ואיש כי יקדיש את ביתו קדש" אמר רחמנא - מה ביתו, ברשותו - אף כל ברשותו! אלא דאמר לה: "להוי גביך עד שעת ביאה, ואי מיצטריך לך, קני מעכשיו!"

מתברת עבודה זרה - ה

גבעי **רב הושעיא**: קדמה והקדישתו, מהו? כיון דאמר מר "אמירתו לגבוה כמסירתו להדיוט", כמאן דאקריבתיה דמי? או דלמא השתא, מיהא, הא קאי ואיתיה בעיניה? ותפשוט מדרבי אלעזר, דאמר ר' אלעזר: "שקדמה והקריבתו" - דוקא הקריבתו, אבל הקדישתו, לא! דרבי אלעזר גופיה קא מיבעיא ליה - מאי? מיפשט פשיטא ליה לרבי אלעזר, דהקריבתו דוקא, אבל הקדישתו לא, דהא איתיה בשעת ביאה? או דלמא הקריבתו פשיטא ליה, והקדישתו מספקא ליה? - תיקו!

בא עליה ואחר כך נתן לה אתננה, מותר -- זורמינה: בא עליה ואחר כך נתן לה, אפילו מכאן עד שלש שנים, אתננה אסור אמר ר' נחמן בר יצחק אמר **רב חסדא**: לא קשיא! הא דאמר "התבעלי לי בטלה זה!", הא דאמר לה: "התבעלי בטלה" סתם! זוכי אמר לה "בטלה זה", מאי הוי? הא מחסר משיכה! בזונה כותית, דלא קניא במשיכה <אואיבעית אימא: לעולם בזונה ישראלית, וכגון דקאי בחצירה! {אי דקאי בחצירה, בא עליה ואחר כך נתן לה, הא קניא לה! לא! צריכא דשויה ניהלה אפותיקי, דאמר לה: "אי מייתנא לך זוזי מכאן עד יום פלוני, מוטב! ואי לא, שקליה באתנניך!"

{מתלב **רב ששת**: אומר אדם לחמריו ולפועליו: "לכו ואכלו בדינר זה!", "צאו ושתו בדינר זה!", ואינו חושש, (סג,ב) לא משום שביעית, ולא משום מעשר, ולא משום יין נסך. ואם אמר להם: "צאו ואכלו, ואני פורע!", "צאו ושתו, ואני פורע!", חושש משום שביעית, ומשום מעשר, ומשום יין נסך - אלמא כי קא פרע, דמי איסור קא פרע - הכא נמי, כי קא פרע, דמי איסורא קא פרע? אתרגמה **רב חסדא** בחנוני המקיפו, דמשתעבד ליה, דכיון דאורחיה לאקופי, קני ליה דינר גביה - אבל חנוני שאין מקיפו, מאי? מותר!

מתברת עבודה זרה - ה

{אי הכי, אדתני "צאו ואכלו בדינר זה!", "צאו ושתו בדינר זה!",
ליפלוג וליתני בדידה: במה דברים אמורים? בחנוני המקיפו,
דמשתעבד ליה - אבל חנוני שאין מקיפו, מותר! } {ועוד: חנוני
שאיין מקיפו, מי לא משתעבד?! והאמר **רבא**: האומר לחבירו: "תן
מנה לפלוני, ויקנו כל נכסאי לך", קנה מדין ערב! | אלא אמר
רבא: לא שנא מקיפו ולא שנא שאין מקיפו - אף על גב דמשתעבד
ליה, כיון דלא מייחד שיעבודה, לא מיתסר! } אלא הכא, אמאי
חושש משום שביעית?! הא לא מייחד שיעבודה הכא! אמר **רב**
פפא: כגון שהקדים לו דינר!

אמר **רב כהנא**: אמריתה לשמעתיא קמיה **דרב זביד מנהרדעא**.
אמר לי: } אי הכי, אדתני "צאו ואכלו! צאו ושתו! ואני פורע",
"צאו ואכלו! צאו ושתו! ואני מחשב" מיבעי ליה! אמר ליה: תני:
"צאו ואני מחשב"! <<**רב אשי** אמר: כגון שנטל ונתן ביד } אמר
ליה **רב יימר לרב אשי**: אי הכי, אדתני "צאו ואכלו! צאו ושתו!",
"טלו ואכלו! טלו ושתו!" מיבעי ליה?! אמר ליה: תני: "טלו ואכלו!
טלו ושתו!"

יתיב **רב נחמן ועולא ואבימי בר פפי**, ויתיב **רבי חייא בר אמי**
גביהו, ויתיב וקא מיבעיא להו: } שכרו לשבור ביין נסך, מהו? מי
אמרינן: כיון דרוצה בקיומו, אסור? או דלמא כל למעוטי תיפלה
שפיר דמי? אמר **ר' נחמן**: ישבור, ותבא עליו ברכה!

לימא¹ מסייע ליה: אין עודרין עם הגוי בכלאים, (**סד, א**) אבל
עוקרין עמו, כדי למעוטי את התיפלה ~ סברוה: הא מני? ר'
עקיבא היא, דאמר המקיים בכלאים לוקה, דתניא: המנכש
והמחפה בכלאים, לוקה. **ר' עקיבא** אומר: אף המקיים ~ מאי
טעמא דר' עקיבא? אמר קרא: "שדך לא תזרע כלאים" - אין לי
אלא זורע - מקיים מנין? תלמוד לומר: "לא ... כלאים"² - ואילו

1 נל"ד לא גורסים "לימא"

2 יש גורסים: "כלאים שדך לא", וכן משמע מפרוש רש"י

מתברת עבודה זרה - ה

למעוטי תיפלה, שרי! {לא! הא מני? רבנן היא! <אי רבנן, מאי איריא עוקרין?! אפילו קיומי נמי שפיר דמי! {הכא במאי עסקינן? כגון דקא עביד בחנם, ור' יהודה היא, דאמר: ליתן להם מתנת חנם, אסור <מדרבין יהודה נשמע לר' עקיבא - לאו אמר ר' יהודה: אסור ליתן להם מתנת חנם - אבל למעוטי תיפלה, שפיר דמי! - לר' עקיבא נמי, אף על גב דאמר ר' עקיבא המקיים בכלאים לוקה, למעוטי תיפלה שפיר דמי! - ותו לא מידי!

הדור יתבי וקמבעיא להו: דמי עבודה זרה ביד גוי, מהו? מי תופסת דמיה ביד גוי או לא? <אמר להו **רב נחמן**: מסתברא דמי עבודה זרה ביד גוי מותרין, מדהנהו דאתו לקמיה **דרבה בר אבון**. אמר להו: זילו זבינו כל מה דאית לכו, ותו איתגיירו! מאי טעמא? משום דקסבר: דמי עבודה זרה ביד גוי מותרין <ודלמא שאני התם, דכיון דדעתיה לאיגיורי, ודאי בטלה!

|<אלא מהכא: ישראל שהיה נושה בגוי מנה, ומכר עבודה זרה והביא לו, יין נסך והביא לו - מותר. אבל אם אמר לו: "המתן לי עד שאמכור עבודה זרה, ואביא לך"; "יין נסך, ואביא לך" - אסור!

#<מאי שנא רישא ומאי שנא סיפא? - אמר **רב ששת**: סיפא משום דהוה ליה כי רוצה בקיומו {וכי רוצה בקיומו כהאי גוונא מי אסיר?! והתנן: גר וגוי שירשו אביהן גוי - גר יכול לומר לו: "טול אתה עבודה זרה ואני מעות; טול אתה יין נסך ואני פירות!" אם משבאו לרשות הגר, אסור <אמר **רבא בר עולא**: מתניתין בעבודה זרה המתחלקת לפי שבריה {תניח עבודה זרה - יין נסך, מאי איכא למימר?! <בחרס הדרייני! {והלוא רוצה בקיומו, שלא יגנובו ושלא יאבדו?! |<אלא אמר ר' **פפא**: ירושת הגר קאמרת?! שאני ירושת הגר, דאקילו בה רבנן - גזירה שמא יחזור לקלקולו! (**נסד**,

מתברת עבודה זרה - ה

ב) ~תניא נמי הכי: במה דברים אמורים? שירשו! אבל נשתתפו, אסור!#

ההדור יתבו וקמיבעיא להו: גר תושב, מהו שיבטל עבודה זרה? - דפלח מבטיל, דלא פלח לא מבטיל? או דלמא, כל דבר מיניה מבטיל, והאי בר מיניה הוא? אמר להו **רב נחמן**: מסתברא דפלח מבטיל, דלא פלח לא מבטיל

{מיתיבי: ישראל שמצא עבודה זרה בשוק - עד שלא באתה לידו, אומר לגוי ומבטלה. משבאתה לידו, אינו אומר לגוי ומבטלה, מפני שאמרו: גוי מבטל עבודה זרה שלו ושל חברו, בין עובדה ובין שאין עובדה ~מאי "עובדה" ומאי "שאינו עובדה"? - אילימא אידי ואידי גוי, היינו "שלו ושל חברו"! - אלא לאו: "עובדה" - גוי! ומאי "שאינו עובדה"? - גר תושב! - ושמע מינה: גר תושב נמי מבטל!

אלא! לעולם אימא לך: אידי ואידי גוי, ודקאמרת "היינו שלו ושל חברו" - רישא: זה וזה לפעור, וזה וזה למרקוליס - סיפא: זה לפעור וזה למרקוליס!

{מיתיבי: איזהו גר תושב? כל שקיבל עליו בפני שלשה חברים שלא לעבוד עבודה זרה, דברי ר' מאיר. וחכמים אומרים: כל שקיבל עליו שבע מצות שקבלו עליהם בני נח. אחרים אומרים: אלו לא באו לכלל גר תושב! - אלא איזהו גר תושב? זה גר אוכל נבילות, שקבל עליו לקיים כל מצות האמורות בתורה חוץ מאיסור נבילות! - מייחדין אצלו יין - ואין מפקדין אצלו יין, ואפילו בעיר שרובה ישראל. אבל מייחדין אצלו יין, ואפילו בעיר שרובה גוים. שמנו כיינו #שמנו כיינו סלקא דעתך?! שמן מי קא הוי יין נסך?! אלא יינו כשמנו!# ולשאר כל דבר, הרי הוא כגוי. **רבן שמעון** אומר: יינו יין נסך. ואמרי לה: מותר בשתיה

מחברת עבודה זרה - ה

~קתני מיהא: ולשאר כל דבריו, הרי הוא כגוי - למאי הלכתא?
לאו דמבטל עבודה זרה כגוי?! אמר ר' נחמן בר יצחק: לא! ליתן
רשות ולבטל רשות! וכדתניא: ישראל מומר, משמר שבתו בשוק,
מבטל רשות; שאין משמר שבתו בשוק, אין מבטל רשות, מפני
שאמרו: ישראל נותן רשות ומבטל רשות. ובגוי, עד שישכור
גכיצד? אומר לו: "רשותי קנויה לך! רשותי מבוטלת לך!" - קנה,
ואין צריך לזכות

רב יהודה שדר ליה קורבנא (סה,א) לאבידרנא ביום אידס. אמר:
ידענא ביה דלא פלח לעבודה זרה! אמר ליה **רב יוסף**: והתניא:
איזהו גר תושב? כל שקיבל עליו בפני שלשה חברים שלא לעבוד
עבודה זרה ככי תניא ההיא, להחיותו! אהאמר **רבה בר בר חנה**
אמר ר' יוחנן: גר תושב שעברו עליו שנים עשר חדש ולא מל, הרי
הוא כמין שבגוים אהתם, כגון שקיבל עליו למול ולא מל
רבא, אמטי ליה קורבנא לבר שישך ביום אידס. אמר: ידענא ביה
דלא פלח לעבודה זרה! אזל, אשכחיה דיתבי עד צואריה בוורדא,
וקיימן זונות ערומות קמיה. אמר ליה: "גאית לכו כהאי גוונא
לעלמא דאתי?" אמר ליה: "דידן עדיפא טפי מהאי!" אמר ליה:
"טפי מהאי מי הוה?!" אמר ליה: "אתון, איכא עלייכו אימתא
דמלכותא - אנן, לא תיהוי עלן אימתא דמלכותא!" אמר ליה:
"אנא, מיהא, מאי אימתא דמלכותא איכא עלי?!" - עד דיתבי,
אתא ההוא פריסתקא דמלכא. אמר ליה: "קום, דקבעי לך
מלכא!" כי נפיק ואזיל, אמר ליה: "עינא דבעי למיחזי לכו בישותא
תיפקע!" אמר ליה רבא: "אמן!" - פקע עיניה דבר שישך!
אמר **רב פפי**: איבעי ליה למימרא ליה מהאי קרא: (תהילים מה)
"בנות מלכים ביקרותיך נצבה שגל לימינך בכתם אופיר"
אמר ר' נחמן בר יצחק: איבעי ליה למימרא ליה מהכא: (ישעיהו
סד) "עין לא ראתה אלהים זולתך יעשה למחכה לו"

מתברת עבודה זרה - ה

שכרו לעשות עמו מלאכה אחרת, אף על פי שאמר לו "העבר לי חבית של יין נסך ממקום למקום", שכרו מותר -- ואף על גב דלא אמר ליה לעיתותי ערב! {ורמינהי: השוכר את הפועל, ולעיתותי ערב אמר לו: "העבר חבית של יין נסך ממקום למקום", שכרו מותר - טעמא דאמר ליה לעיתותי ערב, אין - כולי יומא, לא! <אמר **אביי**: כי תנן נמי מתניתין, דאמר לעיתותי ערב תנן!

<<**רבא** אמר: לא קשיא! הא דאמר ליה "העבר לי מאה חביות במאה פרוטות!", הא דאמר ליה: "העבר לי חבית חבית בפרוטה!"! ~והתניא: השוכר את הפועל ואמר לו: "העבר לי מאה חביות במאה פרוטות", ונמצאת חבית של יין נסך ביניהן, שכרו אסור; "חבית חבית בפרוטה" ונמצאת חבית של יין נסך ביניהן, שכרו מותר

השוכר את החמור להביא עליה יין נסך, שכרו אסור -- {הא תו למה לי?! היינו רישא! <סיפא איצטריכא ליה: שכרה לישב עליה, אף על פי שהניח גוי לגינו עליה, שכרו מותר {למימרא דלגין לאו דינא הוא לאותוביה?! ורמינהי: השוכר את החמור, שוכר מניח עליה כסותו, ולגינתו, ומזונותיו של אותו הדרך - מכאן ואילך, חמר מעכב עליו. חמר מניח עליה שעורים, ותבן, ומזונותיו של אותו היום - מכאן ואילך, שוכר מעכב עליו <אמר **אביי**: נהי דלגין דינא הוא לאותובי, מיהא אי לא מותיב ליה, מי אמרינן ליה "נכי ליה אגרא דלגינתו"?!

גהיכי דמי? אי דשכיח למזבן, חמר נמי לעכב! ואי דלא שכיח למזבן, שוכר נמי לא לעכב! <אמר **רב פפא**: לא! צריכא דשכיח למיטרח ולמזבן מאונא לאונא - חמר, דרכיה למיטרח ולמזבן - שוכר, לאו דרכיה למיטרח ולמזבן

מתברת עבודה זרה - ה

אבוה דרב אחא בריה דרב איקא (סה,ב) הוה שפיך להו חמרא לגוים, ואזיל מעבר להו מעברא, ויהבו ליה גולפי באגרא. אתו אמרו ליה לאביי. אמר ליה: כי קא טרח, בהתירא קא טרח! { והא, רוצה בקיומו, דלא נצטרו זיקי?! <דמתני בהדייהו! <אאי נמי, דמייתו פריסדקי בהדייהו! {והא קא מעבר להו מעברא, דקא טרח באיסורא?! <דאמר להו למברויא מעיקרא! <אאי נמי, דנקיטי ביה קיטרי

משנה: יין נסך שנפל על גבי ענבים, ידיחן והן מותרות. ואם היו מבוקעות, אסורות. נפל על גבי תאנים או על גבי תמרים, אם יש בהן בנותן טעם, אסור. ומעשה בביתוס בן זונן, שהביא גרוגרות בספינה, ונשתברה חבית של יין נסך ונפל על גביהן. ושאל לחכמים, והתירום. זה הכלל: כל שבהנאתו בנותן טעם, אסור; כל שאין בהנאתו בנותן טעם, מותר. כגון חומץ שנפל על גבי גריסין **גמרא:** ;מעשה לסתור?! <חסורי מיחסרא, והכי קתני: אם נותן טעם לפגם הוא, מותר - ומעשה נמי בביתוס בן זונן, שהיה מביא גרוגרות בספינה, ונשתברה חבית של יין נסך, ונפל על גביהן. ובא מעשה לפני חכמים והתירום

ההוא כרי דחיטי, דנפל עליה חביתא דיין נסך. שרייה **רבא** לזבוניה לגוי {איתיביה **רבה בר ליואי לרבא:** בגד שאבד בו כלאים, הרי זה לא ימכרנה לגוי, ולא יעשנה מרדעת לחמור. אבל עושה אותו תכריכין למת מצוה - לגוי, מאי טעמא לא? דלמא אתי לזבוניה לישראל - הכי נמי, אתי לזבוניה לישראל! - הדר שרא למיטחינהו ולמפינהו ולזבונינהו לגוי שלא בפני ישראל {תנן: יין נסך שנפל על גבי ענבים, ידיחן והן מותרות. ואם היו מבוקעות, אסורות - מבוקעות, אין - שאין מבוקעות, לא! <אמר **רב פפא:** שאני חיטי, הואיל ואגב צירייהו, כמבוקעות דמיין!

מתברת עבודה זרה - ה

(סו,א) חמרא עתיקא בענבי, דברי הכל בנותן טעם; חמרא חדתא בענבי - **אביי** אמר: במשהו, **ורבא** אמר: בנותן טעם -- **אביי** אמר: במשהו - בתר טעמא אזלינן - אידי ואידי חד טעמא הוא, והוה³ ליה מין במינו, ומין במינו במשהו; **ורבא** אמר: בנותן טעם - בתר שמא אזלינן, והאי שמא לחוד, והאי שמא לחוד, והוה ליה מין בשאינו מינו, ומין בשאינו מינו בנותן טעם

{תנן: יין נסך שנפל על גבי ענבים, ידיחן והן מותרות. ואם היו מבוקעות, אסורות ~קסלקא דעתך: חמרא חדתא בענבי - מאי? לאו בנותן טעם?! כלא! במשהו! {הא מדקתני סיפא: "זה הכלל כל שבהנאתו בנותן טעם אסור, כל שאין בהנאתו בנותן טעם מותר" - מכלל דבנותן טעם עסקינן! אוביי: מתניתין בחמרא עתיקא בענבי!

חלא דחמרא וחלא דשיכרא; וחמירא דחיטי וחמירא דשערי - **אביי** אמר: בנותן טעם - בתר טעמא אזלינן, והאי טעמא לחוד והאי טעמא לחוד, והוה ליה מין בשאינו מינו, ומין בשאינו מינו, בנותן טעם; **ורבא** אמר: במשהו - בתר שמא אזלינן - והאי חלא מיקרי, והאי חלא מיקרי; והאי חמירא מיקרי, והאי חמירא מיקרי - והוה ליה מין במינו, וכל מין במינו, במשהו

אמר **אביי**: מנא אמינא לה דבתר טעמא אזלינן? דתנן: תבלין, שנים ושלושה שמות, והן מין אחד או מין שלשה - אסורין ומצטרפין ~ואמר **חזקיה**: הכא במיני מתיקה עסקינן, הואיל וראוין למתק בהן את הקדירה ~אי אמרת בשלמא, בתר טעמא אזלינן - כולי חד טעמא הוא! אלא אי אמרת בתר שמא אזלינן - האי שמא לחוד, והאי שמא לחוד!

אורבא אמר לך: הא מני? ר' מאיר היא, דתניא: **רבי יהודה** אומר משום **רבי מאיר**: מנין לכל איסורין שבתורה, שמצטרפין זה עם

3 כד גרסת ב"ח, ולפננו: "דהוה"

מתברת עבודה זרה - ה

זה? שנאמר: (דברים יד) "לא תאכל כל תועבה" - כל שתיעבתי לך, הרי הוא בבל תאכל!

חלא לגו חמרא, דברי הכל בנותן טעם; חמרא לגו חלא - **אביי** אמר: במשהו, ו**רבא** אמר: בנותן טעם -- **אביי** אמר: במשהו - (סו, ב) ריחיה חלא וטעמא חמרא, חלא - והוה ליה מין במינו, וכל מין במינו במשהו; **רבא** אמר: בנותן טעם - ריחיה חלא וטעמא חמרא חמרא, והוה ליה מין בשאינו מינו, וכל מין בשאינו מינו בנותן טעם

האי בת תיהא - גוי בדישראל, שפיר דמי; ישראל בדגוי - **אביי** אמר: אסור. **רבא** אמר: מותר -- **אביי** אמר: אסור - ריחא מילתא היא; **רבא** אמר: מותר - ריחא לאו מילתא היא

אמר **רבא**: מנא אמינא לה דריחא ולא כלום הוא? דתנן: תנור שהסיקו בכמון של תרומה, ואפה בו את הפת - הפת מותרת, לפי שאין טעם כמון אלא ריחא כמון **אביי**: שאני התם, דמיקלא איסוריה

אמר **רב מרי**: כתנאי: הרודה פת חמה ונתנה על פי חבית של יין של תרומה - ר' מאיר אוסר, ור' יהודה מתיר. **רבי יוסי** מתיר בשל חיטין ואוסר בשל שעורים, מפני שהשעורים שואבות ~ מאי? לאו בהא קמיפלגי, דמר סבר ריחא מילתא היא, ומר סבר ריחא ולא כלום הוא?! **לרבא**, ודאי תנאי היא - **לאביי**, מי לימא תנאי היא?! אמר לך **אביי**: לאו מי איתמר עלה: אמר **רבה בר חנה** אמר **ריש לקיש**: בפת חמה וחבית פתוחה, (סז, א) דברי הכל אסורה; בפת צוננת וחבית מגופה, דברי הכל מותרת - לא נחלקו אלא בפת חמה וחבית מגופה, בפת צוננת וחבית פתוחה - והא דידי נמי, כפת חמה וחבית פתוחה דמי!

זה הכלל: כל שבהנאתו בנותן טעם, אסור; כל שאין בהנאתו בנותן טעם, מותר. כגון חומץ שנפל על גבי גריסין -- אמר **רב יהודה** אמר **שמואל**: הכי הלכתא

ואמר **רב יהודה** אמר **שמואל**: לא שנו אלא לתוך גריסין רותחין, אבל נפל לתוך גריסין צוננין והרתיחן, נעשה כמי שהשביח ולבסוף פגם, ואסור

וכן כי אתא **רבין** אמר **רבה בר בר חנה** אמר **ר' יוחנן**: לא שנו אלא שנפל לתוך גריסין רותחין, אבל נפל לתוך גריסין צוננין והרתיחן, נעשה כמי שהשביח ולבסוף פגם, ואסור

וכן כי אתא **רב דימי** אמר **ר' יוחנן**: לא שנו אלא שנפל לתוך הגריסין רותחין, אבל נפל לתוך הגריסין צוננין והרתיחן, נעשה כמו שמשביח ולבסוף פוגם, ואסור⁴

וכך היו עושין בערבי שבתות בציפורי, וקוראין אותם "שחליים" אמר **ריש לקיש**: נותן טעם לפגם שאמרו, לא שיאמרו "קדירה זו חסירה מלח", "יתירה מלח", "חסירה תבלין", "יתירה תבלין", אלא כל שאין חסירה כלום, ואינה נאכלת מפני זה

ואיכא דאמרי: אמר **ריש לקיש**: נותן טעם לפגם שאמרו, אין אומרין: "קדירה זו חסירה מלח", "יתירה מלח", "חסירה תבלין", "יתירה תבלין", אלא השתא, מיהא, הא פגמה!

אמר **ר' אבהו** אמר **רבי יוחנן**: כל שטעמו וממשו, אסור ולוקין⁵ עליו, וזהו כזית בכדי אכילת פרס. (**סז,ב**) טעמו ולא ממשו, אסור ואין לוקין עליו. ואם ריבה טעם לפגם, מותר {ולימא "אם נתן טעם לפגם מותר"?} אהא קמשמע לן דאף על גב דאיכא מילי אחרנייתא דפגמה בהדיה!

4 כך הגרסה בדקדוקי סופרים
5 לפננו: "לוקין"

מתברת עבודה זרה - ה

והלכתא כלישנא בתרא דריש לקיש

אמר **רב כהנא**: מדברי כולם, נלמד: נותן טעם לפגם מותר {אמר ליה **אביי**: בשלמא מכולהו - לחיי! אלא דריש לקיש?! "אמרו" קאמר - וליה לא סבירא ליה?!

מכלל דאיכא למאן דאמר נותן טעם לפגם אסור?! אין!
~והתניא: אחד נותן טעם לפגם, ואחד נותן טעם לשבת, אסור,
דברי **ר' מאיר**. **ר' שמעון** אומר: לשבח אסור, ולפגם מותר!

מאי טעמא דר' מאיר? אגמר מגיעולי גוים! - גיעולי גוים, לאו
נותן טעם לפגם הוא, ואסר רחמנא - הכא נמי, לא שנא! %ואידך:
כדרב הונא בריה דרב חייא, דאמר **רב הונא בריה דרב חייא**: לא
אסרה תורה אלא קדירה בת יומא, דלא לפגם הוא %ואידך:
קדירה בת יומא נמי, אי אפשר דלא פגמה פורתא!

גור' שמעון, מאי טעמא? <דתניא: (דברים יד) "לא תאכלו כל
נבלה לגר אשר בשעריך" - כל הראויה לגר, קרויה נבילה - (**סח**,
א) שאין ראויה לגר, אינה קרויה נבלה %ור' מאיר: ההוא למעוטי
סרוחה מעיקרא! %ור' שמעון: סרוחה מעיקרא, לא צריכא
מיעוטה - עפרא בעלמא הוא!

אמר **עולא**: מחלוקת שהשביח ולבסוף פגם, אבל פגם מעיקרא,
דברי הכל מותר! {איתיביה **רב חגא לעולא**: יין שנפל לתוך
עדשים, וחומץ שנפל לתוך גריסין, אסור. **ור' שמעון** מתיר ~והא
הכא, דפגם מעיקרא הוא, ופליגי! אמר **עולא**: חגא לא מידע ידע
מאי קאמרי רבנן! תיובתא קא מוטיב?! - הכא במאי עסקינן?
כגון שנפל לתוך גריסין צוננין והרתיחם - נעשה כמי שהשביח
ולבסוף פגם, ואסור!

ור' יוחנן אמר: בפוגם מעיקרא מחלוקת! גאיבעיא להו: בפוגם
מעיקרא מחלוקת, אבל השביח ולבסוף פגם דברי הכל אסור? או
דלמא בין בזו ובין בזו מחלוקת? - תיקו!

מתברת עבודה זרה - ה

אמר **רב עמרם**: ואפשר איתא להא דר' יוחנן, ולא תניא לה במתניתין?! - נפק דק ואשכח, דתנן: שאור של חולין שנפל לתוך העיסה, ויש בו כדי להחמיץ, והחמיצה. ואחר כך נפל שאור של תרומה, או שאור של כלאי הכרם, ויש בו כדי להחמיץ - אסור. **ור' שמעון** מתיר ~והא הכא, דפגם מעיקרא הוא, ופליגי! אמר **ר' זירא**: שאני עיסה, הואיל וראויה לחמע בה כמה עיסות אחרות!

{תא שמע: שאור של תרומה ושל חולין שנפלו לתוך העיסה - בזה כדי להחמיץ ובזה כדי להחמיץ, וחימצו - אסור. **רבי שמעון** מתיר. נפל של תרומה תחלה, דברי הכל אסור. נפל של חולין ואחר כך נפל של תרומה או של כלאי הכרם - אסור. **ור' שמעון** מתיר ~והא הכא, דפגם מעיקרא, ופליגי! ~וכי תימא: הכא נמי, (**סח,ב**) כדרבי זירא, תא שמע מסיפא: היין שנפל לתוך עדשים, וחומץ שנפל לתוך גריסין, אסור. **ור' שמעון** מתיר - והא הכא נמי, דפגם מעיקרא, ופליגי! ~וכי תימא: הכי נמי, כדשני ליה עולא לרבי חגא, כשהשביח ולבסוף פגם - ומי פליגי כשהשביח ולבסוף פגם?! והא קתני: נפל של תרומה תחלה, דברי הכל אסור! - אלא לאו שמע מינה: בפגם מעיקרא מחלוקת! - שמע מינה!

{הני תלתא בבי דקתני, למה לי?! בשלמא בבא דסיפא - קמשמע לן בפוגם מעיקרא מחלוקת; מציעתא נמי - השביח ולבסוף פגם, דברי הכל אסור - אלא רישא, למה לי?! השתא: ומה סיפא, דלא קא משבח כלל, אסרי רבנן - רישא, דקא משבח, מיבעיא?! אמר **אביי**: רישא לר' שמעון אצטריד! והכי קאמרי ליה רבנן לר' שמעון: עיסה זו ראויה להחמיץ בשתי שעות - מי גרם לה שתחמיץ בשעה אחת? איסור! %ור' שמעון: כשהשביחו, שניהם השביחו! כשפגמו, שניהם פגמו! {לר' שמעון, ליצטרף היתר ואיסור בהדי הדדי וליתסר! אר' שמעון לטעמיה, דאמר: אפילו איסור ואיסור נמי לא מיצטרפי! דתנן: הערלה וכלאי הכרם מצטרפין. ר' **שמעון** אומר: אין מצטרפין

מתברת עבודה זרה - ה

ההוא עכברא דנפל לחביתא דשיכרא. אסריה **רב** לההוא שיכרא. אמרוה רבנן קמיה **דרב ששת**: ^נימא: קסבר: נותן טעם לפגם אסור! <אמר להו **רב ששת**: בעלמא סבר רב נותן טעם לפגם מותר, והכא חידוש הוא - דהא מימאס מאיס, ובדילי אינשי מיניה, ואפילו הכי, אסריה רחמנא - הלכך נותן טעם לפגם נמי אסור!

{אמרו ליה רבנן **לרב ששת**: אלא מעתה, ליטמא לח ויבש! אלמה תנן: מטמאין לחים, ואין מטמאין יבשים?! אולטעמיד, שכבת זרע תטמא לח ויבש! אלמה תנן: מטמאין לחין, ואין מטמאין יבשין?! ~אלא מאי אית לך למימר? "שכבת זרע" אמר רחמנא - בראויה להזריע! - הכא נמי, "במותם" אמר רחמנא - כעין מותם!

{מתקיף לה **רב שימי מנהרדעא**⁶: ומי מאיס?! והלא עולה על שלחן של מלכים! <אמר **רב שימי מנהרדעא**: לא קשיא! הא בדדברא, הא בדמתא!

אמר **רבא**: הלכתא: נותן טעם לפגם מותר, ועכברא בשיכרא לא ידענא מאי טעמא דרב - אי משום דקסבר נותן טעם לפגם אסור, ולית הלכתא כוותיה, אי משום דקסבר נותן טעם לפגם מותר, ועכברא בשיכרא אשבוחי משבח

גאיבעיא להו: (**סט,א**) נפל לגו חלא, מאי? אמר ליה **רב הילל** **לרב אשי**: הוה עובדא בי רב כהנא, ואסר **רב כהנא** <אמר ליה: ההוא אימרטוטי אימרטט!

רבינא סבר לשעורי במאה וחד. אמר: לא גרע מתרומה, דתנן: תרומה עולה באחד ומאה {אמר ליה **רב תחליפא בר גיזא לרבינא**: דלמא כתבלין של תרומה בקדירה דמי, דלא בטיל טעמייהו!?! **רב אחאי** שיער בחלא בחמשיין. **רב שמואל בריה דרב איקא** שיער בשיכרא בשיתין

6 כד לפננו, ובכתבי יד "רב אשי"

#והלכתא: אידי ואידי בשיתין. וכך כל איסורין שבתורה

משנה: נכרי שהיה מעביר עם ישראל כדי יין ממקום למקום, אם היה בחזקת המשתמר, מותר. אם הודיעו שהוא מפליג כדי שישתום וישתום ויגוב, **רבן שמעון בן גמליאל** אומר: כדי שיפתח את החבית ויגוף ותיגוב

המניח יינו בקרון או בספינה, והלך לו בקפנדריא, נכנס למדינה ורחץ, מותר. אם הודיעו שהוא מפליג כדי שישתום וישתום ויגוב, **רבן שמעון בן גמליאל** אומר: כדי שיפתח את החבית ויגוף ותיגוב

המניח נכרי בחנות, אף על פי שיצא ונכנס, מותר. ואם הודיעו שהוא מפליג כדי שישתום וישתום ויגוב, **רבן שמעון בן גמליאל** אומר: כדי שיפתח את החבית ויגוף ותיגוב

היה אוכל עמו על השולחן, והניח לגינין על השולחן, ולגין על הדולבקי, והניחו ויצא - מה שעל השולחן אסור; שעל הדולבקי מותר. ואם אמר לו: "הוי מוזג ושותה!", אף שעל הדולבקי אסור. חביות פתוחות אסורות; סתומות מותרות, כדי שיפתח ויגוף ותיגוב

גמרא: גְהִיכִי דְמִי בְחִזְקַת הַמְשַׁתְּמֵר? כְּדִתְנִיא: הֲרִי שְׁהִי חֲמֵרִי וּפּוֹעֵלִי טַעוֹנִין טַהֲרוֹת - אֲפִילוּ הַפְּלִיג מֵהֶן יוֹתֵר מִמִּיל, טַהֲרוֹתֵי טַהֲרוֹת. וְאִם אָמַר לֵהֶן: "לְכוּ, וְאֲנִי בֹא אַחֲרֵיכֶם!", כִּיּוֹן שֶׁנִּתְעַלְמָה עֵינֵנו מֵהֶם, טַהֲרוֹתֵינוּ טַמְאוֹת גְּמֵאֵי שְׁנֵא רִישָׁא וּמֵאֵי שְׁנֵא סִיפָא? <אמר **רב יצחק**: רישא במטהר חמריו ופועליו לכך {אי הכי, סיפא נמי!} <אין עם הארץ מקפיד על מגע חבירו! {אי הכי, אפילו רישא נמי נימא הכי! <אמר **רבא**: (סט,ב) בבא להם דרך עקלתון! {אי הכי, סיפא נמי!} <כיון דאמר להם "לכו, ואני בא אחריכם!", סמכא דעתייהו

מתברת עבודה זרה - ה

המניח גוי בחנותו, אף על פי שיצא ונכנס, מותר. ואם הודיעו שהוא מפליג כדי שישתום וישתום ויגוב, **רבן שמעון בן גמליאל** אומר: כדי שיפתח את החבית ויגוף ותיגוב. המניח יינו בקרון או בספינה, והלך לו בקפנדריא, נכנס למדינה ורחץ, מותר. אם הודיעו שהוא מפליג כדי שישתום וישתום ויגוב, **רבן שמעון בן גמליאל** אומר: כדי שיפתח את החבית ויגוף ותיגוב -- וצריכא! דאי תנא גוי, דסבר: דלמא אתי וחזי ליה - אבל בקרון או בספינה, אימא: דמפליג לה לספינתיה, ועביד מאי דבעי; ואי תנא בקרון או בספינה, משום דסבר: דלמא אתי באורחא אחרית, וקאי אגודא, וחזי לי! - אבל גוי בחנותו, אימא: אחיד לה לבבא, ועביד כל דבעי! - קמשמע לן!

אמר **רבה בר בר חנה** אמר **ר' יוחנן**: מחלוקת בשל סיד, אבל בשל טיט, דברי הכל: כדי שיפתח ויגוף ויגוב!

{מיתבי: אמר **רבן שמעון בן גמליאל** לחכמים: והלא סתומו ניכר, בין מלמעלה ובין מלמטה! - אי אמרת בשלמא, בשל טיט מחלוקת, היינו דקתני "סתומו ניכר בין מלמעלה ובין מלמטה", אלא אי אמרת בשל סיד מחלוקת - בשלמא למטה - ידיע - אלא למעלה, הא לא ידיע! ארבן שמעון בן גמליאל הוא דלא ידע מאי קאמרי רבנן! והכי קאמר להו: אי בשל טיט קאמריתו - סתומו ניכר בין מלמעלה ובין מלמטה! ואי בשל סיד קאמריתו - נהי דלמעלה לא ידיע, למטה מיהא ידיע! %ורבנן: כיון דמלמעלה לא ידיע, לא מסיק אדעתיה דאפיך וחזי ליה! אי נמי, זימנין דחלים!

אמר **רבא**: הלכה כרבן שמעון בן גמליאל, הואיל ותנן סתמא כוותיה! דתנן: היה אוכל על השולחן עמו, והניח לגין על השולחן, לגין על הדולבקי, והניח ויצא - מה שעל השולחן אסור, מה שעל הדולבקי מותר. ואם אמר לו: "הוי מזוג ושותה!", אף שעל הדולבקי אסור. חביות פתוחות אסורות, סתומות מותרות כדי שיפתח ויגוף ותיגוב {פשיטא! <מהו דתימא? כולה רבן שמעון בן גמליאל קתני לה! - קמשמע לן! >זכי מאחר דקיימא לן כוותיה

מתברת עבודה זרה - ה

דרבן שמעון בן גמליאל דלא חייש לשתומא, והלכתא כוותיה
דרבי אליעזר, דלא חייש לזיופא, האידנא, מאי טעמא לא מותבין
חמרא ביד גוי?! <משום שייכא!

אמר **רבא**: זונה גויה, וישראל מסובין אצלה, חמרא שרי - נהי
דתקיף להו יצרא דעבירה, (**ע,א**) יצרא דיין נסך לא תקיף להו!
זונה ישראלית, וגוים מסובין, חמרא אסור גמאי טעמא? הואיל
וזילה עליהו, בתרייהו גרירא!

ההוא ביתא דהוה יתיב ביה חמרא דישראל. על גוי, אחדה לדשא
באפיה, והוה ביזעא בדשא. אישתכח גוי דקאי ביני דני. אמר
רבא: כל דלהדי ביזעא, שרי - דהאי גיסא והאי גיסא, אסור
ההוא חמרא דישראל, דהוה יתיב בביתא דהוה דייר ישראל
בעליונה וגוי בתחתונה. שמעו קל תיגרא. נפקי. קדים אתא גוי,
אחדה לדשא באפיה. אמר **רבא**: חמרא שרי! - מימר אמר: כי
היכי דקדים אתאי אנא, קדים ואתא ישראל, ויתיב בעליונה, וקא
חזי לי!

ההוא אושפיזא, דהוה יתיב ביה חמרא דישראל. אישתכח גוי
דהוה יתיב בי דני. אמר **רבא**: אם נתפס עליו כגנב, שרי - ואי לא,
אסיר

ההוא ביתא דהוה יתיב ביה חמרא. אישתכח גוי דהוה קאים בי
דני. אמר **רבא**: אי אית ליה לאישתמוטי, חמרא אסיר - ואי לא,
חמרא שרי {מיתבי: ננעל הפונדק, או שאמר לו: "שמור!", אסור -
מאי? לאו אף על גב דלית ליה לאישתמוטי?! <לא! בדאית ליה
לאישתמוטי!

ההוא ישראל וגוי דהוה יתיבי וקא שתו חמרא. שמע ישראל קל
צלויי בי כנישתא. קם ואזל. אמר **רבא**: חמרא שרי! - מימר אמר:
השתא מדכר ליה לחמריה, והדר אתי!

מתברת עבודה זרה - ה

ההוא ישראל וגוי דהווי יתיבי בארבא. שמע ישראל קל שיפורי דבי שימשי. נפק ואזל. אמר **רבא**: חמרא שרי! - מימר אמר: השתא מדכר ליה לחמריה, והדר אתי! ואי משום שבתא, האמר⁷ לי איסור גיורא: כי הוינן בארמיותן, אמרינן: "יהודאי לא מנטרי שבתא! דאי מנטרי שבתא, כמה כיסי קא משתכחי בשוקא!" ואינהו לא ידעו דסבירא לן כרבי יצחק, דאמר **ר' יצחק**: המוצא כיס בשבת, מוליכו פחות פחות מארבע אמות

ההוא אריא דהוה נהים במעצרתא. שמע גוי. טשא ביני דני. אמר **רבא**: חמרא שרי! - מימר אמר: כי היכי דטשינא אנא, איטשא נמי ישראל אחורי, וקא חזי לי!

הנהו גנבי דסלקי לפומבדיתא, ופתחו חביתא טובא. אמר **רבא**: חמרא שרי! מאי טעמא? רובא גנבי ישראל נינהו!

הוה עובדא בנהרדעי, ואמר **שמואל**: חמרא שרי

כמאן? כרבי אליעזר! דאמר: ספק ביאה טהור! דתנן: הנכנס לבקעה בימות הגשמים, וטומאה בשדה פלונית, ואמר: "הלכתי במקום הלז, ואיני יודע אם נכנסתי לאותה שדה אם לא נכנסתי" - **ר' אליעזר** אומר: ספק ביאה טהור, ספק מגע טמא כלא! שאני התם, כיון דאיכא דפתחי לשום ממונא, הוה ליה ספק ספיקא!

(עב) ההיא רביתא דאישתכח דהות בי דני, והות נקיטא אופיא בידה. אמר **רבא**: חמרא שרי! - אימר: מגבה דחביתא שקלתיה! ואף על גב דליכא תו, אימר: אתרמויי איתרמי לה!

ההוא פולמוסא דסליק לנהרדעא. פתחו חביתא טובא. כי אתא **רב דימי**, אמר: עובדא הוה קמיה דרבי אלעזר, ושרא! ולא ידענא אי משום דסבר לה כרבי אליעזר דאמר ספק ביאה טהור, אי משום דסבר רובא דאזלי בהדי פולמוסא, ישראל נינהו! {אי הכי, האי ספק ביאה?! - ספק מגע הוא! כיון דמפתחי טובא, אימא: אדעתא דממונא פתחו, וכספק ביאה דמי!

7 לפננו: "רבא אמר"

מתברת עבודה זרה - ה

ההיא מסוביתא, דמסרה לה איקלידא מפתחה לגויה. אמר ר' **יצחק** אמר ר' **אלעזר**: עובדא הוה בי מדרשא, ואמרו: לא מסרה לה אלא שמירת מפתח בלבד! אמר **אביי**: אף אנן נמי תנינא: המוסר מפתחות לעם הארץ, טהרותיו טהורות, לפי שלא מסר לו אלא שמירת מפתח בלבד - השתא טהרותיו טהורות - יין נסך מיבעיא?! {למימרא דטהרות אלימי מיין נסך?!} אין! דאיתמר: חצר שחלקה במסיפס - אמר **רב**: טהרותיו טמאות - ובגוי, אינו עושה יין נסך! ו**רבי יוחנן** אמר: אף טהרותיו טהורות!

{מיתיבי: הפנימית של חבר, והחיצונה של עם הארץ - אותו חבר שוטח שם פירות, ומניח שם כלים, ואף על פי שידו של עם הארץ מגעת לשם - קשיא לרב!} אמר לך רב: שאני התם, שנתפס עליו כגנב!

{תא שמע: **רבן שמעון בן גמליאל** אומר: גגו של חבר למעלה מגגו של עם הארץ, אותו חבר שוטח שם פירות ומניח שם כלים, ובלבד שלא תהא ידו של עם הארץ מגעת לשם - קשיא לרבני יוחנן!} אמר לך רבי יוחנן: שאני התם, דאית ליה לאישתמוטי! מימר אמר: אימצורי קא ממצרא!

{תא שמע: גגו של חבר בצד גגו של עם הארץ, אותו חבר שוטח שם פירות ומניח שם כלים, ואף על פי שידו של עם הארץ מגעת לשם - קשיא לרב!} אמר לך רב: לאו איכא רבן שמעון בן גמליאל דקאי כוותי?! אנא דאמרי כרבן שמעון בן גמליאל!

משנה: בולשת שנכנסה לעיר - בשעת שלום, חביות פתוחות אסורות - סתומות מותרות; בשעת מלחמה, אלו ואלו מותרות, לפי שאין פנאי לנסך

(עא,א) **גמרא**: {ורמינהי: עיר שכבשוה כרקום, כל כהנות שבתוכה פסולות?!} אמר **רב מרי**: לנסך אין פנאי - לבעול יש פנאי

מתברת עבודה זרה - ה

משנה: האומנין של ישראל, ששלח להם נכרי חבית של יין נסך בשכרן - מותר לומר: "תן לנו את דמיה!" ; משנכנסה לרשותן, אסור

גמרא: אמר **רב יהודה** אמר **רב:** מותר לאדם לומר לגוי: "צא והפס עלי מנת המלך!" {מיתבי: אל יאמר אדם לגוי: "עול תחתי לעוצר!" } אמר ליה **רב:** "עול תחתי לעוצר!" קאמרת?! הא לא דמיא אלא להא: "אבל אומר לו מלטני מן העוצר!"

משנה: המוכר יינו לנכרי - פסק עד שלא מדד, דמיו מותרין; מדד עד שלא פסק, דמיו אסורין

גמרא: אמר **אמימר:** משיכה בגוי קונה! תדע, דהני פרסאי משדרי פרדשני להדדי, ולא הדרי בהו!

רב אשי אמר: לעולם אימא לך: משיכה בגוי אינה קונה, והאי דלא הדרי בהו, דרמות רוחא הוא דנקיטא להו! אמר **רב אשי:** מנא אמינא לה? מדאמר להו **רב** להנהו סבויתא: כי כייליתו חמרא לגוים, שקלו זוזי מינייהו, והדר כיילן להו! ואי לא נקיטו בהדייהו זוזי, אוזיפונהו והדר שקילו מינייהו, כי היכי דתיהוי הלואה גבייהו! דאי לא עבדיתו הכי, כי קא הוי יין נסך, ברשותיכו קא הוי! וכי שקילתו, דמי יין נסך קא שקילתו! - ואי סלקא דעתך משיכה בגוי קונה, (**עא,ב**) מדמשכה גוי, קנייה - יין נסך לא הוי עד דנגע ביה!

<אי דקא כייל ורמי למנא דישראל, הכי נמי! לא צריכא דקא כייל ורמי למנא דגוי! {סוף סוף, כי מטא לאוירא דמנא, קנייה - יין נסך לא הוי עד דמטי לארעיתיה דמנא - שמעת מינה: נצוק חבור! >לא! אי דנקיט ליה גוי לכלי בידיה, הכי נמי! לא צריכא דמנח ארעא! {ותיקני ליה כליו?! - שמעת מינה: כליו של לוקח

מתברת עבודה זרה - ה

ברשות מוכר לא קנה לוקח! אלא! לעולם אימא לך: קנה לוקח - והכא במאי עסקינן? כגון דאיכא עכבת יין אפומיה דכוזנתא, דקמא קמא אינסיד ליה! זוכמאן? דלא כרבן שמעון בן גמליאל, דאי רבן שמעון בן גמליאל, האמר: ימכר כולו לגוי חוץ מדמי יין נסך שבו! כמידי הוא טעמא אלא לרב - האמר **רב**: הלכה כרבן שמעון בן גמליאל חבית בחבית, אבל לא יין ביין!

{מיתבי: הלוקח גרוטאות מן הגוי, ומצא בהן עבודה זרה - אם עד שלא נתן מעות משך, יחזיר - אם משנתן מעות משך, יוליד לים המלח - אי סלקא דעתך משיכה בגוי קונה, אמאי יחזיר? אמר **אביי**: משום דמיחזי כי מקח טעות! אמר **רבא**: רישא מקח טעות, סיפא לאו מקח טעות?! | אלא אמר **רבא**: רישא וסיפא מקח טעות! ורישא, דלא יהיב זוזי, לא מיתחזי כעבודה זרה ביד ישראל - סיפא, דיהיב זוזי, מיתחזי כעבודה זרה ביד ישראל

{אמר ליה **מר קשישא בריה דרב חסדא לרב אשי**: תא שמע: המוכר יינו לגוי - פסק עד שלא מדד, דמיו מותרים - ואי אמרת משיכה בגוי אינה קונה, אמאי דמיו מותרין?! אהכא במאי עסקינן? דאקדים ליה דינר! {אי הכי, אימא סיפא: מדד עד שלא פסק, דמיו אסורין - ואי דקדים ליה דינר, אמאי דמיו אסורין?! אמר ליה: ולדידך, דאמרת משיכה בגוי קונה, אמאי רישא דמיו מותרין וסיפא דמיו אסורין?! - אלא מאי אית לך למימר? פסק, סמכא דעתיה - לא פסק, לא סמכא דעתיה! - לדידי נמי, אף על גב דקדים ליה דינר - פסק, סמכא דעתיה - לא פסק, לא סמכא דעתיה!

{אמר ליה **רבינא לרב אשי**: תא שמע: דאמר **ר' חייא בר אבא** אמר **ר' יוחנן**: בן נח נהרג על פחות משהו פרוטה, ולא ניתן להישבון - ואי אמרת משיכה בגוי אינה קונה, אמאי נהרג?! כמשום דצעריה לישראל! (**עבא**) {ומאי "לא ניתן להישבון"?} דאינו בתורת הישבון! {אי הכי, אימא סיפא: בא חבירו ונטלה ממנו, נהרג עליה - בשלמא רישא, משום דצעריה לישראל - אלא

מתברת עבודה זרה - ה

סיפא, מאי עביד?! - אלא שמע מינה: משיכה בגוי קונה! - שמע מינה!

ההוא גברא דאמר ליה לחבריה: "אי מזביננא לה להא ארעא, לך מזביננא לה!" אזל זבנה לאיניש אחרינא. אמר **רב יוסף**: קנה קמא! {אמר ליה **אביי**: והא לא פסק! ~ומנא תימרא דכל היכא דלא פסק לא קנה? דתנן: המוכר יינו לגוי - פסק עד שלא מדד, דמיו מותרין - מדד עד שלא פסק, דמיו אסורין
;מאי הוי עלה? - ;מאי הוי עלה?! - כדקאמרינן! כדלמא חומרא דיין נסך שאני!

{תא שמע: דאמר **רב אידי בר אבין**: עובדא הוה **בי רב חסדא**, ורב חסדא **בי רב הונא**, ופשטיה מהא דתנן: משך חמריו ופועליו, והכניסן לתוך ביתו - בין פסק עד שלא מדד, ובין מדד עד שלא פסק - לא קנה, ושניהן יכולין לחזור בהן; פרקן והכניסן לתוך ביתו - פסק עד שלא מדד, אין שניהן יכולין לחזור בהן - מדד עד שלא פסק, שניהן יכולין לחזור בהן!

ההוא גברא דאמר ליה לחבריה: "אי מזביננא לה להא ארעא, מזביננא לך במאה זוזי!" אזל זבנה לאיניש אחרינא במאה ועשרין. אמר **רב כהנא**: קנה קמא! {מתקיף לה **רב יעקב מנהר פקוד**: האי זוזי אנסוהו! #והלכתא כרב יעקב מנהר פקוד!

אמר ליה: "כדשיימי בתלתא" - אפילו תרי מגו תלתא; "כדאמרי בתלתא" - עד דאמרי בתלתא; "כדשיימי בארבעה" - עד דאמרי בארבעה, וכל שכן היכא דאמר ליה "כדאמרי בארבעה"

אמר ליה: "כדשיימי בתלתא", ואתו תלתא ושמיה, ואמר ליה אידך: "ליתו תלתא אחריני, דקים להו טפי!" - אמר **רב פפא**: דינא הוא דמעכב! {מתקיף לה **רב הונא בריה דרב יהושע**: ממאי

מתברת עבודה זרה - ה

דהני קים להו טפיי?! דלמא הני קים להו טפיי?! #והלכתא כרב
הונא בריה דרב יהושע

משנה: נטל את המשפך ומדד לתוך צלוחיתו של נכרי, וחזר ומדד לתוך צלוחיתו של ישראל - אם יש בו עכבת יין, אסור. המערה מכלי אל כלי - את שעירה ממנו מותר, ואת שעירה לתוכו אסור, **גמרא:** תנן התם: הנצוק, והקטפרס, ומשקה טופח - אינו חיבור, לא לטומאה ולא לטהרה. האשבורן חיבור לטומאה ולטהרה אמר **רב הונא:** נצוק, וקטפרס, ומשקה טופח - חיבור לענין יין נסך, אמר ליה **רב נחמן לרב הונא:** מנא לך הא?! ^ אילימא מדתנן: הנצוק, והקטפרס, ומשקה טופח - אינו חיבור, לא לטומאה ולא לטהרה - לטומאה ולטהרה הוא דלא הוי חיבור - הא לענין יין נסך, הוי חיבור! - אימא סיפא: האשבורן חיבור לטומאה ולטהרה - לטומאה ולטהרה הוא דהוי חיבור - הא לענין יין נסך, לא הוי חיבור! - אלא מהא ליכא למשמע מינה!

כתנן: נטל את המשפך, ומדד לתוך צלוחיתו של נכרי, וחזר ומדד לתוך צלוחיתו של ישראל - (**עב,ב**) אם יש בו עכבת יין, אסור - הא עכבת יין, במאי קא מתסרא? לאו בנצוק?! - שמע מינה: נצוק חיבור! {תני ר' **חייא:** שפחסתו צלוחיתו - אבל לא פחסתו צלוחיתו, מאי? לא! - תפשוט דנצוק אינו חיבור! כלא! פחסתו צלוחיתו תפשוט לך דאסור - נצוק תיבעי!

{תא שמע: המערה מכלי לכלי - את שמערה ממנו, מותר - הא דביני ביני, אסור! - שמע מינה: נצוק חיבור! אי נצוק חיבור, אפילו דגויה דמנא נמי ליתסר! {הא לא קשיא! דקא מקטיף קטופי - מכל מקום, נצוק חיבור! אולטעמיך, אימא סיפא: את שעירה לתוכו, הוא דאסיר - הא דביני ביני, שרי! - אלא מהא ליכא למשמע מינה!

מתברת עבודה זרה - ה

{תא שמע: המערה מחבית לבור - קילוח היורד משפת חבית למטה, אסור <תרגמה **רב ששת** בגוי המערה, דאתי מכחו {אי גוי המערה, אפילו גוא דחביתא נמי מתסר! <כח דגוי מדרבנן הוא דאסיר - ההוא דנפק לבראי, גזרו ביה רבנן - ההוא דלגואי, לא גזרו ביה רבנן

אמר להו **רב חסדא** להנהו סביתא: כי כיליתו חמרא לגוים, קטפי קטופי. אי נמי, נפצי נפוצי

אמר להו **רבא** להנהו שפוכאי: כי שפכיתו חמרא, לא ליקרב גוי לסייע בהדייכו, דלמא משתליתו ושדיתו ליה עליה, וקאתי מכחו, ואסיר

ההוא גברא דאסיק חמרא בגישתא ובת גישתא. אתא גוי, אנח ידיה אגישתא. אסריה **רבא** לכוליה חמרא. אמר ליה **רב פפא** **לרבא**, ואמרי לה: **רב אדא בר מתנה לרבא**, ואמרי לה: **רבינא** **לרבא**: במאי? בנצוק! - שמעת מינה: נצוק חיבור! אשאני התם, דכולי חמרא אגישתא ובת גישתא גריר

אמר **מר זוטרא בריה דרב נחמן**: קנישקנין שרי. והני מילי דקדים פסק ישראל, אבל קדם פסק גוי, לא!

רבה בר רב הונא איקלע לבי ריש גלותא. שרא להו למשתא בקנישקנין. **(עגא)** איכא דאמרי: **רבה בר רב הונא** גופיה אישתא בקנישקנין

משנה: יין נסך אסור, ואוסר בכל שהוא. יין ביין, ומים במים - בכל שהוא. יין במים, ומים ביין - בנותן טעם. זה הכלל: מין במינו במשהו, ושלא במינו בנותן טעם

גמרא: כי אתא **רב דימי** אמר ר' **יוחנן**: המערה יין נסך מחבית לבור, אפילו כל היום כולו, ראשון ראשון בטל!

מתברת עבודה זרה - ה

{תנן: יין נסך אסור, ואוסר בכל שהוא ~מאי? לאו דקא נפיל איסורא לגו התירא?! כלא! דקא נפיל התירא לגו איסורא!

{תא שמע: יין במים בנותן טעם - מאי? לאו דקא נפיל חמרא דאיסורא למיא דהתירא?! כלא! דקא נפיל חמרא דהתירא למיא דאיסורא! {ומדרישא במיא דאיסורא, סיפא נמי במיא דאיסורא! וקתני סיפא: מים ביין, בנותן טעם! אאמר לך רב דימי: כולה מתניתין התירא לגו איסורא! ורישא, דקא נפיל חמרא דהתירא למיא דאיסורא - סיפא, דקא נפיל מיא דהתירא לחמרא דאיסורא

כי אתא רב יצחק בר יוסף אמר ר' יוחנן: המערה יין נסך מצרצור קטן לבור, אפילו כל היום כולו, ראשון ראשון בטל - ודוקא צרצור קטן, דלא נפיש עמודיה, אבל חבית, דנפיש עמודיה, לא כי אתא רבין אמר רבי יוחנן: יין נסך שנפל לבור, ונפל שם קיתון של מים - רואין את ההיתר כאילו אינו, והשאר, מים רבין עליו ומבטלין אותו

כי אתא רב שמואל בר יהודה אמר ר' יוחנן: לא שנו אלא שנפל קיתון של מים תחלה, אבל לא נפל שם קיתון של מים תחלה, מצא מין את מינו וניעור!

איכא דמתני לה אמתניתין: יין ביין - כל שהוא -- אמר רב שמואל בר יהודה אמר ר' יוחנן: לא שנו אלא שלא נפל שם קיתון של מים, אבל נפל שם קיתון של מים, רואין את ההיתר כאילו אינו, והשאר, מים רבין עליו ומבטלין אותו

מאי איכא בין לדמתני לה אמתניתין בין לדמתני לה אדרבין? <מאן דמתני לה אמתניתין, לא בעי תחלה - ומאן דמתני לה אדרבין, בעי תחלה!

מתברת עבודה זרה - ה

איתמר: יין נסך שנפל לבור, ונפל שם קיתון של מים - (עגב) אמר **חזקיה**: הגדילו באיסור, אסור; הגדילו בהיתר, מותר. **ורבי יוחנן** אמר: אפילו הגדילו באיסור, מותר!

אמר ליה **רבי ירמיה לרבי זירא**: ^ לימא: חזקיה ור' יוחנן בפלוגתא דר' אליעזר ורבנן קמיפלגי, דתנן: שאור של חולין ושל תרומה, שנפלו לתוך העיסה - לא בזה כדי לחמץ, ולא בזה כדי לחמץ, ונצטרפו וחמצו - **ר' אליעזר** אומר: אחר אחרון אני בא, **וחכמים** אומרים: בין שנפל איסור בתחלה, ובין בסוף, אינו אסור עד שיהא בו כדי להחמיץ אתסברא - והאמר **אביי**: לא שנו אלא שקדם וסילק את האיסור, אבל לא קדם וסילק את האיסור, אסור - חזקיה דאמר כמאן?!

|אלא הכא ברואין קמיפלגי! - לחזקיה לית ליה רואין, לרבי יוחנן אית ליה! {ומי אית ליה לרבי יוחנן רואין?! והא בעי מיניה **ר' אסי מרבי יוחנן**: שני כוסות, אחד של חולין ואחד של תרומה, ומזגן, ועירבן זה בזה, מהו? - ולא פשט ליה! כמעיקרא לא פשט ליה - לבסוף פשט ליה!

אתמר נמי: אמר **רבי אמי** אמר **רבי יוחנן**, ואמרי לה: אמר **רבי אסי** אמר **רבי יוחנן**: שני כוסות, אחד של חולין ואחד של תרומה, ומזגן, ועירבן זה בזה - רואין את ההיתר כאילו אינו, והשאר, מים רבין עליו ומבטלין אותו!

זה הכלל: מין במינו במשהו - שלא במינו, בנותן טעם -- **רב** ו**שמואל** דאמרי תרוייהו: כל איסורין שבתורה - במינן במשהו, שלא במינן בנותן טעם? "זה הכלל" לאתווי מאי? לאתווי כל איסורין שבתורה; **ר' יוחנן וריש לקיש**, דאמרי תרוייהו: כל איסורין שבתורה, בין במינן בין שלא במינן, בנותן טעם, חוץ מטבל ויין נסך - במינן במשהו, ושלא במינן בנותן טעם! ו"זה הכלל" לאתווי טבל!

מתברת עבודה זרה - ה

תניא כוותיה דרב ושמואל, תניא כוותיה דרבי יוחנן וריש לקיש --
תניא כוותיה דרב ושמואל: כל איסורין שבתורה, במינן במשהו,
שלא במינן בנותן טעם; תניא כוותיה דר' יוחנן וריש לקיש: כל
איסורין שבתורה, בין במינן בין שלא במינן בנותן טעם, חוץ
מטבל ויין נסך - במינן במשהו - שלא במינן, בנותן טעם
{בשלמא יין נסך, משום חומרא דעבודה זרה - אלא טבל, מאי
טעמא? כהיתירו כך איסורו! דאמר **שמואל**: חטה אחת פוטרת
את הכרי. ותנן נמי הכי: במה אמרו טבל אוסר בכל שהוא?
במינו! - שלא במינו, בנותן טעם!

(עד,א) משנה: אלו אסורין, ואוסרין בכל שהו - יין נסך, ועבודה
זרה, ועורות לבובין, ושור הנסקל, ועגלה ערופה, וציפורי מצורע,
ושער נזיר, ופטר חמור, ובשר בחלב, ושעיר המשתלח, וחולין
שנשחטו בעזרה - הרי אלו אסורין, ואוסרין בכל שהוא
גמרא: גתנא, מאי קחשיב? ^ אי דבר שבמינן קחשיב, ליתני נמי
חתיכות נבילה?! ^ אי איסורי הנאה קא חשיב, ליתני נמי חמץ
בפסח?! <אמר ר' **חייא בר אבא** ואיתימא ר' **יצחק נפחא**: האי
תנא, תרתי אית ליה - דבר שבמינן ואיסורי הנאה! {וליתני אגוזי
פרך ורימוני בדין, דדבר שבמינן ואיסורי הנאה הוא?! <הא תנא
ליה התם: הראוי לערלה, ערלה; הראוי לכלאי הכרם, כלאי הכרם!
{וליתני ככרות של בעל הבית?! <לענין חמץ בפסח, מאן שמעת
דאמר ליה? ר' עקיבא! - הא תנא ליה התם: ר' **עקיבא** מוסיף אף
ככרות של בעל הבית!

הרי אלו אסורין, ואוסרין בכל שהוא -- גלמעוטי מאי? <למעוטי
דבר שבמינן ולאוי איסורי הנאה! אי נמי, למעוטי איסורי הנאה
ולא דבר שבמינן!

משנה: יין נסך שנפל לבור, כולו אסור בהנאה. **רבן שמעון בן גמליאל** אומר: ימכר כולו לגוי חוץ מדמי יין נסך שבו
גמרא: אמר **רב:** הלכה כרבן שמעון בן גמליאל חבית בחביות,
אבל לא יין ביין. ו**שמואל** אמר: אפילו יין ביין! וכן אמר **רבה בר בר חנה** אמר **ר' יוחנן:** אפילו יין ביין. וכן אמר **ר' שמואל בר נתן**
אמר **ר' חנינא:** אפילו יין ביין. וכן אמר **ר' נחמן** אמר **רבה בר אבונה:** אפילו יין ביין. אמר **ר' נחמן:** הלכה למעשה: יין נסך - יין
ביין אסור, חבית בחבית מותר; סתם יין - אפילו יין ביין מותר

(עז,ב) משנה: גת של אבן שזפתה גוי, מנגבה והיא טהורה; ושל
עץ - **רבי** אומר: ינגב, ו**חכמים** אומרים: יקלוף את הזפת; ושל חרס
- אף על פי שקלף את הזפת, הרי זו אסורה

גמרא: אמר **רבא:** דוקא זפתה, אבל דרך בה, לא {פשיטא!
"זפתה" תנן! כמהו דתימא? הוא הדין אפילו דרך בה, והאי דקתני
"זפתה", אורחא דמלתא קתני - קמשמע לן!

איכא דאמרי: אמר **רבא:** דוקא זפתה, אבל דרך בה, לא סגי לה
בניגוב {פשיטא! "זפתה" תנן! כמהו דתימא? הוא הדין דאפילו
דרך בה, והאי דקתני "זפתה", אורחא דמלתא קתני - קמשמע לן:
דוקא זפתה, אבל דרך בה, לא סגי לה בניגוב! כי ההוא דאתא
לקמיה **דרבי חייא:** אמר ליה: "הב לי גברא דדכי לי מעצרתאי!"
אמר ליה **לרב:** "זיל בהדיה וחזי, דלא מצוחת עלי בי מדרשא!"
אזל חזייה דהוה שיעא טפי. אמר: "הא ודאי בניגוב סגי לה!"
בהדי דקא אזיל ואתי, חזא פילא מתותיה, וחזא דהוה מלא
חמרא. אמר: "הא לא סגי לה בניגוב, אלא בקילוף! והיינו דאמר
לי חביבי: "חזי דלא מצוחת עלי בי מדרשא!"!

מתברת עבודה זרה - ה

תנו רבנן: הגת, והמחץ, והמשפך, של גוים - **רבי** מתיר בניגוב, וחכמים אוסרין. ומודה רבי בקנקנים של גוים שהן אסורין. ומה הפרש בין זה לזה? - זה מכניסו לקיום⁸, וזה אין מכניסו לקיום. ושל עץ ושל אבן ינגב. ואם היו מזופפין, אסורין {והתנן: גת של אבן שזפתה גוי, מנגבה והיא טהורה <מתניתין דלא דרך בה - ברייתא דדרך בה!

אמר מר: הגת, והמחץ, והמשפך של גוים - **רבי** מתיר בניגוב, וחכמים אוסרין - {והאנן תנן: של חרס, אף על פי שקלף את הזפת, הרי זו אסורה?! <אמר **רבא**: סיפא דמתניתין אתאן לרבנן

דרש **רבא**: נעוה ארתחו. **רבא**, כי הוה משדר גולפי להרפניא, סחיף להו אפומייהו, וחתיים להו אבירצייהו - קסבר: כל דבר שמכניסו לקיום, אפילו לפי שעה, גזרו ביה רבנן

גבמה מנגבן? <**רב** אמר: במים. **רבה בר בר חנה** אמר: באפר -- { **רב** אמר: במים - גבמים ולא באפר?! **רבה בר בר חנה** אמר: באפר - גבאפר ולא במים?! <אלא **(עה,א) רב** אמר: במים - והוא הדין לאפר! **רבה בר בר חנה** אמר: לאפר, והוא הדין למים - ולא פליגי! - הא ברטיבתא הא ביבשתא!

איתמר: **בי רב** משמיה **דרב** אמרי: תרתי תלת, ו**שמואל** אמר: תלת ארבע. בסורא מתנו הכי. בפומבדיתא מתנו: **בי רב** אמרי משמיה **דרב**: תלת ארבע, ו**שמואל** אמר: ארבע חמש - ולא פליגי - מר קא חשיב מיא בתראי, ומר לא קחשיב מיא בתראי

גבעו מיניה **מרבי אבהו**: הני גורגי דארמאי, מאי? <אמר להו **רבי אבהו**: תניתוה: הרי שהיו גתיו ובית בדיו טמאין, ובקש לעשותן בטהרה - הדפין, והעדשין, והלולבין, מדיחן; והעקלין של נצרין ושל בצבוץ, מנגבן; ושל שיפה ושל גמי, מישנן שנים עשר חדש. **רבן שמעון בן גמליאל** אומר: מניחן מגת לגת, ומבד לבד #היינו

8 כד גרסת ב"ח, ולפננו: "בקיום", וכן להלן

מתברת עבודה זרה - ה

תנא קמא! איכא בינייהו חורפי ואפלי!# ר' יוסי אומר: הרוצה לטהרן מיד, מגעילן ברותחין או חולטן במי זיתים. **רבן שמעון בן גמליאל** משום ר' יוסי אומר: מניחן תחת צינור שמימיו מקלחין, או במעין שמימיו רודפין גוכמה? אעונה! - כדרך שאמרו ביין נסך, כך אמרו בטהרות!# כלפני לייא?! בטהרות קיימינן! - אלא כדרך שאמרו בטהרות, כך אמרו ביין נסך!#

גכמה עונה? אמר **רבי חייא בר אבא** אמר ר' יוחנן: או יום או לילה <<ר' חנא שאינה, ואמרי לה: ר' חנא בר שאינה אמר **רבה בר בר חנה** אמר ר' יוחנן: חצי יום וחצי לילה. אמר ר' שמואל בר יצחק: ולא פליגי - הא בתקופת ניסן ותשרי, הא בתקופת תמוז וטבת!

אמר **רבי יהודה**: הני רווקי דארמאי - דמזיא, מדיחן; דעמרא, מנגבן; דכיתנא, מישנן - ואי איכא קטרי, שרי להו. הני דקולי וחלאתא דארמאי - דחיטי בחבלי דצורי, מדיחן; **(עה,ב)** דצבתא, לנגבן; דכיתנא, מישנן - ואי אית בהו קיטרי, שרי להו

איתמר: עם הארץ שהושיט ידו לגת, ונגע באשכולות - **רבי ורבי חייא** - חד אמר: אשכול וכל סביבותיו טמאין, וכל הגת כולה טהורה; וחד אמר: כל הגת כולה נמי טמאה

{ולמאן דאמר אשכול וכל סביבותיו טמאים, וכל הגת כולה טהורה - מאי שנא מהא דתנן: שרץ שנמצא ברחים, אינו מטמא אלא מקום מגעו. ואם היה משקין מהלך, הכל טמא אהתם לא מפסק ולא מידי - הכא, מפסקי אשכולות

אורו ליה רבנן לר' ירמיה, ואמרי לה **לבריה דרבי ירמיה** כדברי האומר: אשכול וכל סביבותיו טמאין, וכל הגת כולה טהורה

מתברת עבודה זרה - ה

משנה: הלוקח כלי תשמיש מן הגוי - את שדרכו להטביל, יטביל; להגעיל, יגעיל; ללבן באור, ילבן באור. השפוד והאסכלא, מלבנן באור. הסכין, שפה והיא טהורה

גמרא: תנא: וכולן צריכין טבילה בארבעים סאה גמנהני מילי?
<אמר **רבא:** דאמר קרא: (במדבר לא) "כל דבר אשר יבא באש תעבירו באש וטהר" - הוסיף לך הכתוב טהרה אחרת!

תני **בר קפרא:** מתוך שנאמר: (במדבר לא) "במי נדה", שומע אני שצריך הזאה שלישי ושביעי - תלמוד לומר "אך" - חלק {אם כן, מה תלמוד לומר "במי נדה"? כמים שנדה טובלת בהן! - הוי אומר: ארבעים סאה!

איצטריך למיכתב "וטהר", ואיצטריך למיכתב "במי נדה" - אי כתב "וטהר", הוה אמינא: וטהר כל דהו - כתב רחמנא: "במי נדה"; ואי כתב רחמנא "במי נדה", הוה אמינא: הערב שמש, כנדה - כתב רחמנא: "וטהר" - לאלתר!

אמר **רב נחמן** אמר **רבה בר אבנה:** אפילו כלים חדשים במשמע, דהא ישנים וליבנן, כחדשים דמו - ואפילו הכי, בעי טבילה {מתקיף לה **רב ששת:** אי הכי, אפילו זוזא דסרבלא נמי!> אמר ליה: כלי סעודה אמורין בפרשה!

אמר **רב נחמן** אמר **רבה בר אבנה:** לא שנו אלא בלקוחין, וכמעשה שהיה, אבל שאולין, לא!

רב יצחק בר יוסף זבן מנא דמרדא מגוי. סבר להטבילה. אמר ליה ההוא מרבנן, **ורבי יעקב** שמיה: לדידי מפרשא לי מיניה **דרבי יוחנן:** כלי מתכות אמורין בפרשה

אמר **רב אשי:** הני כלי זכוכית, הואיל וכי נשתברו יש להן תקנה, ככלי מתכות דמו. קוניא - פליגי בה **רב אחא ורבינא** - חד אמר: כתחלתו, וחד אמר כסופו. והלכתא: כסופו

מתברת עבודה זרה - ה

איבעיא להו: משכנתא, מאי? אמר **מר בר רב אשי**: אבא משכן ליה גוי כסא דכספא, ואטבליה ואישתי ביה. ולא ידענא אי משום דקסבר משכנתא כזביני דמיא, אי משום דחזי לגוי דדעתיה לשקועיה

תנו רבנן: הלוקח כלי תשמיש מן הגוים - דברים שלא נשתמש בהן - מטבילן והן טהורין; דברים שנשתמש בהן על ידי צונן, כגון כוסות וקתוניות וצלוחיות - מדיחן ומטבילן, והם טהורין; דברים שנשתמש בהן על ידי חמין, כגון היורות, הקומקמוסון, ומחמי חמין - מגעילן ומטבילן, והן טהורין; דברים שנשתמש בהן על ידי האור, כגון השפודין והאסכלאות - מלבנן ומטבילן, והן טהורין. וכולן שנשתמש בהן עד שלא יטביל, ושלא יגעיל, ושלא ילבן - תני חדא אסור, ותניא אידך מותר - לא קשיא - הא כמאן דאמר נותן טעם לפגם אסור, הא כמאן דאמר נותן טעם לפגם מותר, ולמאן דאמר נותן טעם לפגם מותר, גיעולי גוים דאסור רחמנא, היכי משכחת לה?! אמר **רב חייא בריה דרב הונא** - לא אסרה תורה אלא קדירה (**עו,א**) בת יומא, דלאו נותן טעם לפגם הוא; ומכאן ואילך, לישתרי?! אגזירה קדירה שאינה בת יומא משום קדירה בת יומא! ואידך: קדירה בת יומא נמי, מפגם פגמה!

{רמי ליה **רב עמרם לרב ששת**: תנן: השפודין והאסכלא, מלבנן באור - והתנן גבי קדשים: השפוד והאסכלא מגעילן בחמין?! אמר ליה: עמרם ברי! מה ענין קדשים אצל גיעולי גוים?! הכא, היתירא בלע - התם, איסורא בלע!

{אמר **רבא**: סוף סוף, כי קא פליט, איסורא קא פליט! |אלא אמר **רבא**: מאי הגעלה? נמי שטיפה ומריקה!

{אמר ליה **אביי**: מי דמי?! מריקה ושטיפה בצונן - הגעלה בחמין! |אלא אמר **אביי**: (איוב לו) "יגיד עליו רעו" - תנא הכא ליבון, והוא הדין להגעלה - תנא התם הגעלה, והוא הדין לליבון!

מתברת עבודה זרה - ה

{אמר ליה **רבא**: אי הכי לתנינהו, לכולהו בחדא, וליתני חדא באידך אחריתי, ולימא: יגיד עליו רעו! | <אלא אמר **רבא**: קדשים, היינו טעמייהו כ**דרב נחמן** אמר **רבה בר אבבה**, דאמר: כל יום ויום נעשה גיעול לחבירו!

{תניח שלמים, דכיון דלשני ימים מיתאכלי, מקמי דניהוי נותר קא הוי גיעול - אלא חטאת, כיון דליום ולילה מיתאכלא, כי מבשל בה האידנא חטאת, הוי נותר - כי הדר מבשל בה למחר, או שלמים או חטאת, קא פליט נותר דחטאת דהאידנא בחטאת ושלמים דלמחר! <אמרי: לא! צריכא דכי מבשל בה חטאת האידנא, הדר מבשל בה האידנא שלמים, דחטאת דלמחר ושלמים דאתמול בהדי הדדי קא שלים זמנייהו, והדר מבשל שלמים דלמחר! {אי הכי, הגעלה נמי לא ליבעי! - קשיא!

ארב פפא אמר: האי קריד, האי לא קריד!

ארב אשי אמר: לעולם כדאמרן מעיקרא - הכא התירא בלע, הכא איסורא בלע! ודקא קשיא לך דבעידנא דקא פליט, איסורא קא פליט - בעידנא דקא פליט, לא איתיה לאיסורא בעיניה!

ְועד כמה מלבנן? <אמר **ר' מני**: עד שתשיר קליפתן! ְוכיצד מגעילן? <אמר **ר' הונא**: יורה קטנה בתוך יורה גדולה ְיורה גדולה, מאי? <תא שמע: דהוא דודא, דהואי בי **רב עקביה**, אהדר ליה (**עו,ב**) גדנפא דלישא אפומא, ומליוה מיא, וארתחה. אמר **רבא**: מאן חכים למעבד כי הא מילתא, אי לאו רב עקביה, דגברא רבא הוא! - קסבר: כבולעו כך פולטו - מה בולעו, בנצוצות - אף פולטו, בנצוצות!

הסכין, שפה והיא טהורה -- אמר **רב עוקבא בר חמא**: ונועצה עשרה פעמים בקרקע. אמר **רב הונא בריה דרב יהושע**: ובקרקע

מתברת עבודה זרה - ה

שאינה עבודה. אמר ר' כהנא: ובסכין יפה, שאין בה גומות! תניא נמי הכי: סכין יפה שאין בה גומות, נועצה עשרה פעמים בקרקע

אמר רב הונא בריה דרב יהושע: לאכול בה צונן! כי הא דמר יהודה ובאטי בר טובי, הוו יתבי קמיה דשבור מלכא. אייתו לקמייהו אתרוגא. פסק אכל, פסק והב ליה לבאטי בר טובי. הדר דצה עשרה זימני בארעא, פסק הב ליה למר יהודה. אמר ליה באטי בר טובי: "וההוא גברא לאו בר ישראל הוא?!" אמר ליה: "מר קים לי בגויה, ומר לא קים לי בגויה!" איכא דאמרי: אמר ליה: "אידכר מאי עבדת באורתא!"